

TAMMI

"Loistava lisä hienoon sarjaan."

THE GUARDIAN

ELLY
GRIFFITHS

KÄÄRMEEN KIROUS

Ruth Galloway -mysteeri

ELLY GRIFFITHS

Ruth Galloway -mysterit

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteiden reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

ELLY GRIFFITHS

KÄÄRMEEN KIROUS

Suomentanut
Anna Lönnroth

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

75 VUOTTA

HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *A Room Full of Bones*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2012.

COPYRIGHT © BY ELLY GRIFFITHS 2012

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF REPRODUCTION

IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2018

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-0163-4

Nancylla ja Anitalle

PROLOGI

31. lokakuuta 2009

Ruumisarkku on eittämättä terveys- ja turvallisuusriski. Se tukkii sisääntuloaulan ja peittää näkyvistä täytetyn ruokin, King's Lynniä 1800-luvulla kuvaavan kartan ja likaantuneen öljymaalauksen, joka esittää museon perustajaa, Percivalia, lordi Smithiä. Arkun puiset kyljet ovat mädäntyneet ja turvonneet, ja ne näyttävät olevan ryöpsäyttämäisillään sisältönsä ulos mitä kammottavimmalla tavalla. Kävijöiden mielestä arkku lienee kummastuttava, tai peräti ahdistava, mutta kuten tavallista, Smith-museoon ei tänäänkään heitä saavu. Kuraattori Neil Topham seisoo yksikseen aulan perällä ja katselee lattialle ilmestynyttä pahaenteisen muotoista laatikkoa jokseenkin avuttomasti. Arkun laskeneet poliisit vaikuttavat vastahakoisilta kantamaan sitä pidemmälle. He hikoi-levat suojaavissa univormuissaan Lady Caroline Smithin (1884–1960) lahjoittaman tomuisen kattokruunun alla ja huokuvat kapinamieltä.

”Ette te voi sitä tuohon jättää”, Neil sanoo.

”Meidän käskettiin tuoda se Smith-museoon”, sanoo konstaapeleista nuorempi, Roy ”Rocky” Taylor.

”Mutta ei sitä voi vain jättää aulaan”, Neil vastustelee. ”Se pitää viedä paikallishistorian saliin.”

”Onko sali yläkerrassa?” kysyy ylikonstaapeli Tom Henty.

”Ei.”

”Parempi niin, koska me emme tee kuljetuksia yläker-
taan. Ammattiliitto kieltää.”

Neil ei tiedä, pilaileeko konstaapeli. Onko poliiseillakin ammattiliitto? Hän astuu kuitenkin syrjään, kun miehet nostavat taakkansa olalle. He kantavat sen läpi luonnonhistoriallisen salin kymmenien lasisilmien katseen alla ja edelleen pienempään huoneeseen, jota koristaa Norfolkia aikojen saatossa esittävä seinämaalauk. He laskevat arkun huoneessa odottavalle pukkipojalle.

”Pitäkää hyvänänne”, Taylor puuskuuttaa.

”Mutta älkää avatko sitä ennen kuin johtoporras on paikalla”, Henty varoittaa.

”Juu, juu”, Neil sanoo, vaikka tutkii innoissaan, suorastaan nälkäisenä, laatikkoa, jonka rikkonaisen kannen halkeama tarjoaa kainon tirkistelyraon sisällä piileviin kauheuksiin.

”Ylitarkastaja Whitcliffe on tulossa.”

”Tuleeko pomo?” Taylor kysyy. Olkoonkin, että Whitcliffe saattaa olla koko Norfolkkin korkea-arvoisin poliisi, Taylorille ja kollegoille ”pomo” tarkoittaa aina rikoskomisario Harry Nelsonia.

”Tökköpa”, Henty sanoo. ”Ei se taida oikein olla pomon juttu, toimittajia ja kaiken maailman hässäkkää. Tiedät, miten pomo inhoaa toimittajia.”

”Mutta yliopistolta tulee joku”, Neil sanoo väliin.

”Forensisen arkeologian oppiaineen johtaja tohtori Ruth Galloway tulee valvomaan avaamista.”

”Olen tavannut hänet”, Henty sanoo. ”Osa hommansa.”

”On tämä kyllä aika jännittävää”, Neil sanoo ja vilkaisee arkkua suorastaan ahnaasti.

”Jos niin sanot”, Henty vastaa. ”Tulepas sitten, Rocky. Pistetään menoksi. Syntisille ei suoda lepoa.”

1

Tohtori Ruth Galloway, North Norfolkin yliopiston forensisen arkeologian oppiaineen johtaja, ei ajattele ruumisarkkuja, toimittajia tai edes sitä, tapaako hän Smith-museossa komisario Harry Nelsonin. Sen sijaan hän kiittää King's Lynnin Somerfield-marketin käytävillä pähkäillen, ostavatko vain huonot äidit suklaatikkuja ja kuinka paljon viiniä neljän äidin ja heidän kumppaniensa voi odottaa juovan. Ruthin tytär täyttää huomenna vuoden, ja Ruth on vastoin parempaa tietoaan suostunut pitämään juhlat. ”Mutta ei hän siitä mitään muista”, Ruth oli valittanut parhaalle ystävälleen Shonalle, joka on viidennellä kuulla raskaana ja hehkuu pian koittavasta äitiydestä. ”Mutta sinä muistat”, Shona oli sanonut. ”Siitä tulee ihanaa. Katen ensimmäiset syntymäpäivät. Hän saa syödä kakkua, avata lahjoja ja leikkiä pikku ystäviensä kanssa.”

”Ei Kate leiki ystäviensä kanssa”, Ruth vastusteli. ”Hän lähinnä kalauttelee heitä päähän nopperipalikoilla.” Mutta hän oli kuitenkin suostunut. Ja jossain määrin hän ajatteleekin, että juhlasta tulee ihana, harvinainen tilaisuus päästä katselemaan kaikessa rauhassa, kun Kate reuhtoo lahjapapereita ja massuttaa E-koodeja. Ja uskoa, että hän on itse pärjännyt äitinä ihan mukiinmenevästi.

Vasta limukäytävää pitkin rynnistäessään Ruth huomaa, että pimeyden voimat ovat vallanneet marketin. Luudanvarret ja noitakattilat kamppailevat hyllytilasta muovikurpitsojen ja pimeässä loistavien vampyyrihampaiden

kanssa. Katosta roikkuu lepakoita, ja viimeisen kaarteon jälkeen Ruth on törmätä luonnollisen kokoiseen ihmishahmoon, jolla on yllään noidan kaapu, hattu ja naamari, joka mukailee (myönnettäköön, että varsin uskollisesti) Munchin *Huutoa*. Ruth tukahduttaa oman huutonsa. Niinpä tietenkin, halloween on ihan pian. Kate onneksi nipin napin välttyi syntymästä lokakuun viimeisenä, mikä olisi ollut vähän liiankin enteellistä ottaen huomioon että hänellä on pakanallinen kummisetä. Sen sijaan hän syntyi marraskuun ensimmäisenä, mikä taas on pyhäinpäivä erään katolisen papin mukaan, josta on Ruthin yllätykseksi sukeutunut lähestulkoon ystävä. Ruth ei usko jumalaan eikä paholaiseen, mutta nostellessaan ostoksiaan hihnalle hän tuumii, ettei varmaan haittaa saada jokusta pyhimystä puolelleen. Merkillistä, miten vainajien päivää seuraa pyhimysten päivä. Tai ehkä ei niinkään merkillistä. Pyhimysethän ovat nimenomaan vainajia. Ja Ruth on saanut oppia kantapään kautta, että raja pyhimyksen ja synnintekijän välillä on veteen piirretty viiva.

Hän lastaa ostokset uskolliseen ruostekoslaansa. Kello on kaksi. Museolla pitää olla kolmelta, joten hän ei ehdi käydä kotona. Toivottavasti suklaatikut eivät sula takaluukussa. Ei kuitenkaan ole kuuma, vaikka päivä on lokakuuseksi lämpimänpuoleinen. Ruthilla on yllään musta takki ja mustat housut. Hän kietoo kaulaansa pitkän, vihreän huivin ja toivoo parasta. Museossa on varmasti valokuvaajia, mutta hyvällä tuurilla hän onnistuu piiloutumaan tarkastaja Whitcliffen taakse. Tavallisesti hän ei ikinä pääse tuollaisiin tilaisuuksiin. Hänen pomonsa Phil rakastaa julkisuuden valokeilaa ja ryntää aina ensimmäisenä paikalle, jos ilmenee mahdollisuus kohdata tiedotusvälineiden edustajia. Kaksi vuotta sitten, kun *Time Team* -ohjelmaa

tultiin kuvaamaan lähiseudun roomalaisajan kaivauksille, Phil änkesi kameroiden eteen Ruthin lymyessä montun pohjalla. ”Se oli epäreilua”, sanoi Shona, joka myöntää Philin huonot puolet vaikka onkin suhteessa tämän kanssa. ”Sinähän se asiantuntija olet eikä hän.” Mutta Ruth ei ollut pahoillaan. Hän ei viihdy huomion keskipisteessä. Hän pitää tutkimisesta, huolellisesta puurtamisesta aineiston parissa jossain huoneennurkassa. Ja sitä paitsi kameran sanotaan lisäävän painoon viisi kiloa, ja Ruth tulee mielestään hyvin toimeen jo nykyisillä kahdeksallakymmenellä.

Nyt Phil on kuitenkin kongressimatalla, joten Ruthin on määrä olla läsnä arkun juhlallisessa avaamistilaisuudessa, jollaisia hän yleensä karttaa kuin ruttoa. Häntä inhottaa esiintyä julkisesti, ja muutenkin on kiusallista avata ruumisarkku valtavan tv-yleisön edessä (tai no, *Look East* -ohjelmassa). ”Vainajia ei saa häiritä”, oli Erikillä tapana sanoa. Erik ”Viikinki” Anderssen toimi Ruthin ohjaajana tämän opiskellessa ja vuosia sen jälkeenkin mentorina ja roolimallina. Nykyisin Ruthin käsitys Erikistä on mutkikkaampi, mutta silti hänen lausahduksensa putkahtavat päähän häiritsevän usein. Toki vainajien häiritseminen on arkeologeille tyypillinen työtapaturma, mutta Ruth pitää aina huolen siitä, että kohtelee jäännöksiä kunnioittavasti olivatpa ne kuinka vanhoja tahansa. Yhden painajaismaisena kesän hän kaivoi Bosnian sodan joukkohautoja, toisinaan vain kaivantoja, joihin surmattujen ruumiit oli vasta muutamia kuukausia aiemmin viskattu aurinkoon mätänemään. Hän on kaivanut esiin yli kaksituhatta vuotta sitten kuolleen tytön luut. Rautakaudella eläneen lapsen miltei täydellisesti säilyneessä ranteessa oli vieläkin jäljellä kuivunut heinästä punottu rannekoru. Hän on löytänyt sei-

nien alle haudattuja, kaksikasvoiselle jumalalle, Janukselle, uhrattuja roomalaisajan ruumiita, nostanut maasta vain seitsemänkymmentä vuotta sitten surmattujen sotilaiden luurangot. Mutta hän pitää aina mielessä, että jäännökset ovat joskus olleet eläviä ihmisiä, toisten ihmisten läheisiä. Ruth ei usko kuolemanjälkeiseen elämään, ja sitä suuremmalla syyllä hän kohtelee vainajia kunnioittavasti. Heistä ei ole jäljellä mitään muuta kuin luut.

Puinen ruumisarkku löytyi King's Lynnistä uuden supermarketin rakennustöiden alkajaisiksi ja sen uskotaan olevan piispa Augustine Smithin viimeinen leposija. Löytöpaikka on jo vuosikausia ollut hylättyä teollisuusaluetta, mutta aikanaan siinä on sijainnut kirkko. Kirkon nimi oli romanttiselta kuulostava Saint Mary Outside the Walls. Se oli tuhoutunut sodan pommituksissa, ja 1950-luvulla rauniot purettiin kalasäilyketehtaan tieltä. Ajan myötä raunioitui tehdaskin, ja nyt sen paikalle rakennetaan uutta uljasta markettia. Alueen historian vuoksi rakentajan oli ilmoitettava töistä arkeologeille, jotka, kuten odottaa saattoi, löysivät keskiaikaisen kirkon perustukset. Hiukan odottamattomampi löytö puolestaan oli alttarin alta paljastunut arkku, jonka arveltiin sisältävän 1300-luvulla eläneen piispan jäännökset.

Löytöä pidettiin uutisen arvoisena monestakin syystä. Kirkko oli mainittu *Domesday Bookissa*, ja piispa Augustinella itsellään oli tärkeä rooli Norwichin katedraalissa säilytetyssä kronikassa, joka on peräisin 1300-luvulta. Augustine oli yksi varhaisimmista piispoista, ja hänen oli aina ajateltu tulleen haudatuksi katedraaliin. Miten hän siis päätyi varsin pienen seurakunnan kirkkoon King's Lynniin? Arkun piirtokirjoitukset ja puun ajoitustulokset kuitenkin viittasivat kiistatta piispa Augustineen. Seuraava

askel on itse luiden radiohiiliajoitus, ja jossain vaiheessa päätettiin, että arkku avattaisiin julkisesti arvovieraiden läsnä ollessa – ja näihin eittämättä kuuluivat myös Smithin suvun edustajat.

Löydön uutisarvoa kasvattaakin omalta osaltaan se, että Smithin elinvoimainen suku vaikuttaa Norfolkissa edelleen. Vuosien saatossa sen jäsenet ovat ehtineet hääriä katolilaisina marttyyreina ja protestanttipeppureina, tulla Elisabeth I:n aateloimiksi ja osallistua tuhoon tuomittuun yritykseen pitää King's Lynn kuningasmielisten hallussa sisällissodan aikana. Suvun nykyinen päämies, lordi Danforth Smith, on hevostenkouluttaja ja paikallisjulkkis vastoin tahtoaan. Hänen poikansa Randolph suhtautuu julkisuuteen suopeammin, ja hänet nähdään usein juorupalstoilla kietoutuneena amerikkalaiseen elokuvatähteen tai venäläiseen tennispelaajaan. Varhaisemmat Smithit ovat olleet vakavamielisempiä, ja heidän hyväntekeväisyytensä merkkejä näkyy Norfolkissa kaikkialla. Museon lisäksi on sairaalan Smith-siipi ja Smithin taidekokoelma linnassa. Ruthin yliopistossakin on paikallishistorian Smith-professori, jonka haltijaa tosin ei vuosiin ole nähty julkisuudessa. Ruth arvelee, että hän saattaa hyvinkin olla edesmennyt.

Ruth pysäköi autonrotiskonsa museon eteen. Rakenuksen viereinen pysäköintialue on tyhjillään. Ruth on etuajassa. Kello on vasta viisitoista yli kaksi, mutta aika ei olisi riittänyt edestakaiseen kotimatkaan. Hän voi käyttää ylimääräisen ajan vaikka museossa kiertelyyn. Ruth rakastaa museoita, mikä on varsin oivallista ottaen huomioon, että hän on arkeologi ja että hän on elämässään ehtinyt nähdä yhden jos toisenkin tomuisen lasivitriinin. Hän muistaa lapsuudenaikaiset käynnit Forest Hillin

Horniman-museossa. Se oli taianomainen paikka, täynnä naamioita ja täytettyjä lintuja. Tarkemmin ajatellen Hornimanissa hän varmaan ensimmäistä kertaa kiinnostui arkeologiasta. Siellä oli kokoelma piityökaluja, joista osa oli peräisin Norfolkkin Grime's Gravesista. Hän muistaa, miten voimakkaan tunteen herätti sen tajuaminen, että noita merkillisen muotoisia kivenkappaleita oli todella pitänyt käsissään joku, joka oli elänyt tuhansia vuosia sitten. Ajatus siitä, että oli tosiaankin mahdollista kaivaa esiin jotain niin vanhaa – esineitä, joita oli työstänyt ja viimeistellyt tuo salaperäinen, kivikauden ihmiseksi nimetty olento – saa edelleen kylmät väreet selkäpiihin. Se on myös auttanut Ruthia selviytymään monista pitkistä ja turhauttavista kaivausprojekteista. Aina voi ajatella, että seuraavaan hiekkakekoon kätkeytyy esine – tunnistamattomaksi kulunut kaikkien muiden paitsi asiantuntijoiden silmissä – joka muuttaa käsityksemme ikiajoiksi. Ruth on uransa aikana tehnyt jokusen onnekaankin löydön. Mutta taustalla on aina lumoava unelma mullistavasta löydöstä, vitriinistä, jossa lukee ”löysi tohtori Ruth Galloway”, artikkeleista, kirjasta... Ruth työntää oven auki.

Horniman-museo on pieni, mutta omalla tavallaan vaikuttava julkisivun kellotorneineen ja pihanpuoleisine lasihuoneineen. Smith-museo sen sijaan on jotain ihan muuta. Matala tiilirakennus on likistynyt kahden toimistokolossin väliin. Ulkonevat, harmahtavan punaisiksi maalatut päätykolmiot luovat vaikutelman, että talo on kiskaissut hatun silmilleen. Portaat vievät ylös kaarevalle ovelle, jossa kyltti toivottaa lupaavasti ”Tervetuloa”. Ruth astuu aulaan, jota hallitsevat vitriiniin suljettu täytetty lintu ja kiukkuisen, peruukkipäisen miehen muotokuva. Ilmoitustaululla roikkuu haalistuneita esitteitä, ja pöydällä lojuvissa valo-

kopioiduissa arkeissa lukee kenties hiukan optimistisesti ”Koululaisryhmille”. Mutta missään ei näy merkkiäkään piakkoin käsillä olevasta mediatapahtumasta. Ei cocktail-paloja, ei viinilaseja (Ruth on varma, että tarjolla piti olla syötävää), ei pressipaketteja, ei edes julistetta mainostamassa piispan arkun juhlallisia avajaisia. Kellastunut kattokruunu vain kalisee edelleen oven kolahduksesta. Muuten on haudanhiljaista.

Ruth menee sisään heiluriovista ja päättyy pitkänomaiseen saliin, jonka seinillä kohoavat vitriinit ulottuvat kattoon saakka. Huoneessa ei ole ikkunoita, ja aavemaisesti hehkuvat lasikaapit ovat ainoa valonlähde. Ruth pysähtyy kurkistamaan kaappiin. Kyltissä lukee ”Huuhkaja”, ja iso, täytetty lintu tutkailee Ruthia syyttävästi. Hän jatkaa matkaa ripeästi kykenemättä karistamaan ajatusta, että huuhkajan katse seuraa häntä. Seuraavassa vitriinissä on ”Merilokkeja”, jotka ovat parhaillaan nokkimassa hengiltä karitsaa. Lokkien nokat on tahrattu verenpunaisella maalilla, ja karitsa katsoo ylöspäin alistuneen kyynisesti. Parin metrin päästä alkaa metsämaisema: pölyiset ketut tuijottavat kolojen virkaa toimittavia ruskeita maalilänttejä, puunrungoissa kököttää sidottuja oravia, mäyrät toljottavat koinpsyömiä kaniineja lasittunein katsein, ja paperimassakiveen nojaa kolmijalkainen kauris. Ruth huomaa kävelevänsä yhä ripeämmin. Turkit ja höyhenet sulautuvat toisiinsa, askeleet kaikuvat laattalattialla.

Ruth menee huoneen poikki vilkaistakseen toisen seinustan näyttelyesineitä. Siellä on vuorossa eläinten halloween-versio. Luurankojen hennot luut riippuvat ilmassa kuin pikkulasten mobilet. Taustaseinä on maalattu

siniseksi taivaaksi, jolla liikkuu valkeita pilviä ja lintu-
auroja. Saukkotanrekki, vaivaispäästäinen, isokultiainen,
siili. Kaikki ne ovat samannäköisiä ja surumielisen oloisia
riippuessaan pienten, konekirjoitettujen nimikylttiensä
vieressä. Suurimman vitriinin luuranko näyttää niihin
verrattuna jättimäiseltä. Ruth yllättyy huomattaessaan, ettei
olento ole sen kummempi kuin tavallinen hevonen. Pitku-
laisen kallon isot hampaat irvistävät synkässä hämärässä.
Ruth oikeastaan pitää hevosista, joten hän suo sille myötä-
tuntoisen hymyn ennen kuin kiiruhtaa eteenpäin.

Salin päässä askeleet vievät laatoilta kokolattiamatolle,
ja Ruth huomaa hämmästyksekseen joutuneensa puna-
seinäiseen, viktoriaaniseen työhuoneeseen. Seinään maa-
latun tulisijan ylle on ripustettu hirvenpää, ja työpöydän
ääressä istuva mies on kastamassa sulkakynäänsä mustee-
seen otsa ankarassa rypyssä.

”Anteeksi...” ehättää Ruth sanomaan ennen kuin huo-
maa, että mieheltä puuttuu toinen käsivarsi. Tämän sil-
missäkin on pölyhaituvia. Köysi erottaa Ruthin miehestä
ja työpöydästä, mutta Ruth kumartuu lukemaan kyltin.

Percival, lordi Smith 1830–1902, tutkimusmatkailija ja
eläintentäyttäjä. Lordi Smith hankki suurimman osan
tämän museon näyttelyesineistä kiehtovan elämänsä
varrella. Lordin rakkautta luontoon ilmentää hänen
upea kokoelmansa lintuja ja muita eläimiä, jotka lähes
kaikki ovat hänen itsensä ampumia ja täyttämiä.

Omituista ilmentää rakkautta eläimiin pamauttelemalla
niitä hengiltä, Ruth ajattelee. Hän huomaa, että lordi
Smithiä esittävän vahanuken pään ylle on kiinnitetty kaksi
asetta. Ikävän oloinen tyyppi, elävänä tai kuolleenä.

Lordi Smithin työhuoneesta pääsee ulos kahta reittiä. Toinen johtaa ”Uuden maailman kokoelmaan” ja toinen ”Paikallishistoriaan”. Ruth tuntee itsensä Liisaksi ihme-
maassa ja pysähtyy miettimään. Hiljainen, kuiskaava tai läpättävä ääni houkuttelee hänet valitsemaan ”Paikallis-
historian”. Rauhoittava kokoelma norfolkilaista esineistöä olisi nyt omiaan. Ruth toivoo, ettei luvassa ole enää tämän enempää vahanukkeja ja palsamoituja eläimiä.

Hänen toiveensa toteutuu. Paikallishistorian salissa ei ole muuta kuin pukkipöydän päälle laskettu arkku ja sen vieressä makaava ruumis. Avoimesta ikkunasta puhaltava tuuli saa lattialla lojuvan opaskirjasen sivut vipattamaan kuin satimeen jääneen linnun siivet.

2

Ruumis makaa jalat koukussa kyljellään, miltei sikiöasennossa. Ruth koskettaa kättä. Se on vielä lämmin. Tuntuuko pulssia? Ei, mutta Ruthin omat kädet ovat yhtäkkiä hiestä liukkaat, eikä hän edes oikein tiedä, mitä on etsimässä. Miksi hän ei käynyt ensiapukurssia? Ruth tajuaa pidättävänsä henkeä ja pakottautuu hengittämään ulos, sisään ja ulos, nenän ja suun kautta. Hän ei voi auttaa ketään, jos pökertyy itse lattialle. Hän kääntää ruumiin varovasti ja järkyttyy näkemästään niin rajusti, että on taas lakata hengittämästä.

Kasvot ovat veren peitossa, ja kaiken lisäksi ne ovat Ruthille tutut.

Neil Topham, museon kuraattori, joka kävi kuuntele-massa Ruthin luennon luiden säilymisestä. Kohtelias ja vaatimaton Neil, joka usein kysyi Ruthilta neuvoa näyttelyitä suunnitellessaan. Nyt Neil makaa oman museonsa lattialla nenä ja suu veressä.

Ruth kurottaa puhelintaan kädet täristen. Eihän se vain jäänyt autoon! Ei, se on tässä. Ruth soittaa hätänumeroon ja tilaa ambulanssin. Häneltä kysytään osoitetta, mutta päässä lyö tyhjää. ”Smith-museoon. Kiireesti!” hän onnistuu määkäisemään. Ääni linjalla vastaa tyynen rauhallisesti, suorastaan pitkästyneesti: ”Yksikkö on matkalla.” Ruth kallistaa päänsä Neilin suun viereen. Hengitystä ei kuulu eikä tunnu. Hän työntää käden Neilin paidan alle ja tuntee sydämen lyövän, heikosti ja epäsäännöllisesti,

mutta jatkuvasti. Sinnittele, Neil, Ruth kehottaa. Pitäisikö hänet siirtää? Kaikki kirjat ainakin neuvovat ettei. Ruth silmäilee huonetta epätoivoisesti. Piispan arkku häälyy yllä tummana ja synkkänä. Sen lisäksi huoneessa ei ole muuta kuin vitriinikaappi yhdessä nurkassa ja ikkunan alla yksinäinen miehen kenkä.

Mitä Neilille oikein on tapahtunut? Saiko hän sydänkohauksen tai halvauksen? Mutta Neil on vielä nuori. Eivät nuoret miehet vain kaadu kuolleena maahan. Nyt vasta Ruthin päähän pälkähtää, että syy ei ehkä ole luonnollinen. Hän katselee taas ympärilleen. Kirjan sivut lepattavat edelleen. Avoimesta ikkunasta kuuluu liikenteen ääniä, puistosta kantautuu lasten vaimeita huutoja. Miksi ikkuna edes on auki?

Edelleen kädet täristen Ruth poimii puhelimensa ja soittaa poliisille.

”Pomo, Smith-museosta soitetaan.”

”Häh?”

Rikoskomisario Nelson on ratissa ja ylikonstaapeli Clough on vastannut puheluun. Yleensä on alempiarvoisen poliisin tehtävä toimia kuskina, mutta Nelson inhoaa matkustajana olemista. Cloughin lause on saanut Nelsonin kääntämään katseensa häneen päin, ja auto kaartaa kais-tojen poikki miltei törmäten moottoripyörään ja invalidimopoon. Clough vannoo ajavansa seuraavalla kerralla. Pomon ajotaito, tai lähinnä sen puute, on poliisilaitoksella legendaarisessa maineessa.

”Ruumis on Smith-museossa.”

Nelson ja Clough olivat palaamassa hukkareissulta Felixstoween, missä he olivat käyneet seuraamassa huumeiden salakuljetusrinkiin liittyvää johtolankaa, kun heille soitet-

tiin King's Lynnistä löytyneestä ruumiista. Tapaus vaikutti epäilyttävältä, ja niinpä kreivikunnan vakavien rikosten yksikköä johtava Nelson on nyt matkalla paikalle. Vasta kun he saapuvat kaupungin laitamille, Clough on onnistunut selvittämään tiedossa olevat yksityiskohdat. Hän murahtaa taas puhelimeensa raivostuttavasti, ja auto lähtee jälleen Nelsonin hallinnasta.

”Mitä? Mitä?”

”Se on kuraattori. Muistat varmaan, että museossa piti tänään olla se iso tapahtuma, arkun avaaminen ja mitä siihen nyt liittyykään. Kieltäydyit menemästä.”

”Muistan kyllä”, Nelson ärisee.

”No, tuntia ennen kuin silmäätekevien piti saapua, yksi arkeologeista meni sinne etuajassa ja löysi kuraattori-hepun, Neil Tophamin, makaamassa arkun vieressä kuolleena kuin kivi.”

”Kuka arkeologi?” Nelson kysyy, vaikka tietää vastauksen. Hän tiesi sen heti, kun Clough mainitsi Smith-museon.

Clough kysyy asiaa puhelimessa.

”Se on Ruth. Ruth Galloway.”

Auto liiraa kaistojen poikki.

Nelsonin saapuessa museoon Rocky Taylor seisoo ovella, mikä ei laisinkaan tynnytä Nelsonin huolestunutta mieltä. Hän katsoo Rockya. Tämä on paikallisia, tyyppinen maa-laistollo. Nelson on syntynyt Blackpoolissa ja pitää itseään edelleen pohjoisen poikana, mikä hänen mielestään merkitsee terävää älyä ja normaalia huumorintajua. Astuessaan aulaan hän huomaa helpotukseksen, että siellä päivystää Tom Henty. Vaikka Tom on syntynyt ja kasvanut Norfolkissa, hän edustaa Nelsonille ylikonstaapelin ideaalia. Tom on luotettava, kova ja järkkymätön. Nuo kaikki ominaisuus-

det ovat tänään tarpeen. Tomin vieressä on vitriini, jossa lymyää harvinaisen ruma täytetty lintu. Ja toisella puolella istuu pehmustamattomalla tuolilla kalpeana mutta hillit-
tynä Ruth Galloway.

”Hei Ruth.” Nelson nyökkää hänelle.

”Terve, Nelson.”

Clough saapuu sisään Nelsonin vanavedessä ja on huomattavasti puheliaampi. ”Ruth! Eipä ole nähty aikoihin. Miten vauveli voi?”

”Hyvin. Täyttää huomenna yksi.”

”Yksi! Uskomatonta. Eihän siitä ole kuin hetki, kun hän syntyi.”

”Suu soukemmalle, ylikonstaapeli”, Nelson sanoo katso-
matta Ruthiin. ”Tämä on rikostutkinta eikä mikään kahvituokio.” Hän kääntyy puhumaan Hentylle. ”Mitä tapahtui?”

”Puhelu tuli 14.20.” Henty avaa muistikirjansa. ”Se tuli päivystäjälle. Tohtori Galloway oli museossa ja hän oli löytänyt kuraattorin, Neil Tophamin, makaamassa lattialla arkun vieressä. Sen arkun, joka piti avata kolmelta. Tohtori Galloway soitti paikalle poliisin ja ambulanssin. Ehdimme Taylorin kanssa tänne samaan aikaan kuin ambulanssi. Ensihoitajat veivät hänet sairaalaan, mutta hän oli kuollut jo matkalla.”

”Helkkari.”

Uutinen oli huono varsinkin Neil Tophamin kannalta, mutta sama päti tutkintaan. Nyt ruumis on täynnä hyvää tarkoittaneiden ensihoitajien sormenjälkiä. Ja kajoama-
tonta rikospaikkaa pystyy kuvailemaan yksi ainut todistaja. Ruth Galloway.

”Onko omaisille ilmoitettu?”

”Ylikonstaapeli Johnson on sairaalassa.”

Hyvä niin. Judy Johnson osaa hoitaa ne jutut parhaiten. Jos joutuu kuulemaan suru-uutisen Cloughilta, ei ehkä toivu siitä ikinä.

Nelson katsoo kelloaan. Se on puoli neljä. ”Onnistuitko hätistämään korppikotkat tiehensä?”

Henty tuhahtaa halveksivasti. ”Soitin ylitarkastaja Whitcliffelle ja paikallislehdistölle.”

”Whitcliffe ei varmaan ole tulossa, vai?”

”Ei. Hän sanoi, että sinä voit hoitaa tämän.”

No niinpä tietenkin, Nelson ajattelee kyynisesti.

”Rocky on pitänyt muut uteliaat loitolla”, Henty sanoo. ”Mutta kaverisi kävi täällä. Se velho.”

Nelson murahtaa. On helppo tietää, kenestä on kysymys. ”Cathbadko? Totta kai hän oli täällä. Ruumisarkun avaaminen varmasti vastaa hänen käsitystään hauskanpidosta.”

”Velho sanoi, että hänellä on sinulle asiaa”, Henty sanoo tyyneästi. ”Jotain pääkalloista ja rauhattomista vainajista.”

Nelson murahtaa uudelleen. ”Se saa nyt odottaa. Voitko näyttää minulle, mistä ruumis löytyi. Clough, jää tänne odottamaan tohtori Gallowayn kanssa.” Sitten hän marssii tiehensä taakseen katsomatta.

Paikallishistorian salissa on merkillisen rauhallista. Tila on pitkä ja kapea, leveyteensä nähden hiukan liian korkea ikään kuin se olisi alun perin ollut osa suurempaa huonetta. Lattia on samanlainen kuin koko museossa, mustia ja valkoisia laattoja. Seinät on maalattu raikkailla pääväreillä. Ikkuna on auki, ja tuuli puhaltaa tomuisia verhoja sisäänpäin. Arkku pullistelevine kylkineen makaa pöydällä keskellä huonetta. Nurkassa on lasivitriini, jossa näyttää olevan täytetty rantakäärme. Lattialla on opaskirja ja kenkä, ruskea mokka-avokas vajaan puolen metrin

Hätkähdyttävä kuolema museossa johdattaa Ruth Gallowayn muinaisen kirouksen jäljille.

Suosikkiarkeologi Ruth Gallowayn työpäivä saa kylmäävän käänteeseen, kun museosta löytyy ruumis. Tapausta tutkimaan kutsutaan komisario Harry Nelson, jonka kanssa Ruthilla on jokseenkin monimutkainen suhde. Uhkaavissa kirjeissä museota vaaditaan palauttamaan välittömästi kokoelma aboriginaalien luita Australiaan tai Suuren käärmeen kirous lankeaisi sen päälle. Terävä Ruth kietoutuu mukaan tapaukseen ja joutuu hämmästykseseen kysymään, ovatko vallalla sittenkin elämää suuremmat voimat.

Hurmaavassa brittisarjassa ovat aiemmin ilmestyneet *Risteyskohdat*, *Januksen kivi* ja *Jyrkänteiden reunalla*.

”Griffithsin ote on keveä, Norfolkkin miljöö ihastuttavan kolkko ja Gallowayn hahmo vetoavan tavallinen.”

THE TIMES

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-0163-4